

## ปัจจัยดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย

### THE FACTORS THAT ATTRACT FOREIGN DIRECT INVESTMENT IN THAILAND

วัชร ถิ่นธานี สอาด บรรเจิดฤทธิ์ บุญเรือง ศรีเหรียญ และวงศ์ธีรา สุวรรณิน  
Watcharee Tintani, Sa-ard Banchirdrit, Boonruang Sriharun and Wongtheera Suvannin

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ  
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

#### บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหา และอุปสรรคของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย 2) ศึกษาปัจจัยดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย และ 3) วิเคราะห์และเสนอแนวทางการส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย โดยมีวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี มีกลุ่มตัวอย่าง 540 บริษัท โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากจำนวนประชากร 1,020 บริษัท ซึ่งเป็นบริษัทที่มีต่างชาติถือหุ้น และเข้ามาลงทุนในประเทศไทยโดยได้รับการส่งเสริมการลงทุน ครอบคลุมทุกประเภทกิจการที่เปิดให้มีการส่งเสริมการลงทุน ได้แก่ กิจการเกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร กิจการเหมืองแร่ เซรามิกส์ และโลหะขั้นมูลฐาน อุตสาหกรรมเบา กิจการผลิตผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์ขนส่ง กิจการผลิตผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า กิจการผลิตเคมีภัณฑ์ กระดาษ และพลาสติก และกิจการบริการและสาธารณูปโภค และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาและอุปสรรคของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย มีดังนี้ บริษัทส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านแรงงาน กล่าวคือแรงงานมีความชำนาญไม่พอ (ร้อยละ 28.33) ปริมาณแรงงานไม่เพียงพอ (ร้อยละ 25.02) แรงงานที่มีฝีมือหายาก (ร้อยละ 20.92) แรงงานเรียกร้องค่าจ้างสูงเกินไป (ร้อยละ 15.18) และแรงงานเข้า – ออก บ่อย (ร้อยละ 10.55) ปัญหาด้านวัตถุดิบ ส่วนใหญ่บริษัทมีปัญหาด้านคุณภาพวัตถุดิบในประเทศไทยไม่ดี (ร้อยละ 35.57) วัตถุดิบในประเทศไทย มีปริมาณไม่เพียงพอ (ร้อยละ 31.85) ราคาวัตถุดิบในประเทศไทยแพงกว่านำเข้า (ร้อยละ 16.66) และไม่มีวัตถุดิบในประเทศไทย (ร้อยละ 15.92) ปัญหาด้านเครื่องจักร บริษัทส่วนใหญ่มีปัญหาด้านเครื่องจักรหลักที่มีผลิตในประเทศไทยมีราคาแพง (ร้อยละ 49.62) เครื่องจักรหลักไม่มีผลิตในประเทศไทย (ร้อยละ 32.40) และประเทศไทยไม่มีศูนย์ซ่อมเครื่องจักร (ร้อยละ 15.00) ปัญหาด้านโลจิสติกส์ บริษัทส่วนใหญ่มีปัญหาด้านถนนและระบบราง (ร้อยละ 44.62) ปัญหาด้านท่าเรือ (ร้อยละ 36.66) และปัญหาด้านท่าอากาศยาน (ร้อยละ 12.03) ปัญหาด้านกฎ ระเบียบราชการ บริษัทส่วนใหญ่มีปัญหาด้านกฎ ระเบียบราชการที่ไม่ชัดเจน (ร้อยละ 44.25) และปัญหาด้านกฎ ระเบียบซ้ำซ้อนต้องติดต่อหลายหน่วยงาน (ร้อยละ 40.00)

2. ปัจจัยดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ด้านปัจจัยระดับประเทศ ได้แก่ ที่ตั้งของประเทศไทย ตลาดอาเซียน อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล และความพร้อมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียนของไทย ด้านปัจจัยระดับจังหวัด ได้แก่ สัมฤทธิ์ผลของนโยบายของท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของชุมชน สภาพแวดล้อมทางสังคม สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน และศักยภาพของแหล่งกระจายสินค้า ด้านปัจจัยระดับบริษัท ได้แก่ ต้นทุนค่าขนส่ง ต้นทุนการผลิต ความสามารถในการแข่งขันของบริษัท การได้รับสิทธิประโยชน์ยกเว้นอากรขาเข้าวัตถุดิบ และต้นทุนการดำเนินการ

ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารบริษัทต่างชาติ สอดคล้องกับที่กล่าวมาข้างต้น กล่าวคือ ปัจจัยดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่สำคัญ เพื่อขยายตลาดในประเทศไทยและตลาดอาเซียน ซึ่งเป็นตลาดที่ใหญ่และกำลังขยายตัว การมีต้นทุนการผลิตต่ำกว่าลงทุนในประเทศตนเอง ประเทศไทยมีที่ตั้งที่เหมาะสม และรัฐบาลไทยมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

3. แนวทางการส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ควรเน้นส่งเสริมกิจการที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย กิจการวิจัยและพัฒนา และกิจการบริการและสาธารณูปโภค เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมให้มีความยั่งยืนต่อไป

#### ABSTRACT

This research has three objectives. 1) to discover problems and obstacles of foreign direct investment in Thailand. 2) to study the factors by which foreign direct investment in Thailand can be attracted. 3) to analyse the characteristic of foreign direct investment and propose methods used for supporting direct investment from foreigners in Thailand. To gather the information for research, the survey has been conducted on the firms, 540 samples in total of 1,020 firms, which have foreign shareholders, invest in Thailand, and are supported by Board of Investment (BOI) i.e. agriculture and agricultural products; mining, ceramics and basic metals; light industry; metal products, machinery and transport equipment; electronic industry and electrical appliances; chemicals, paper and plastic; services and public utilities.

The research has shown that

1. In term of problems and obstacles, most companies have experienced 5 problems. The first problem is labour issue, including lack of skilled labour, insufficient labour (at 25.02%), a lack of highly skilled workers (at 20.92%), excessively high wage (at 15.18%), and high turnover rate (at 10.55%). The second problem is raw materials. The result has shown that most of raw materials in Thailand are low quality (at 35.57%). There are not enough raw materials (at 31.85%). Cost of the local raw materials is more expensive than imported ones (at 16.66%). The raw materials are not available in Thailand (at 15.92%). The third problem is the machine. The main machines manufactured in Thailand are expensive (at 49.62%). The main machines are not produced in Thailand (at 32.40). There is no maintenance service in Thailand (at

15.00%). The fourth problem is logistics; most companies have a problem with road and rail system (at 44.62%), ports (at 36.66%), airports (at 12.03%). Finally, the fifth problem is bureaucratic rules are ambiguous (at 44.25%). Most companies have to contact several organizations which make the business process very complicated (at 40.00%)

2. Foreign direct investments in Thailand are attracted by several factors. The national factors sorting by its importance are Thailand location, ASEAN market, tax rates and the readiness of Thailand to join ASEAN. The local factors includes the effectiveness of local policy, local contribution, social environment, investment benefits, distribution potential. Finally, other factors are transportation cost, production cost, competitive advantages and operation cost.

Information from executives' in-depth interviews of foreign companies support this research. They would like to invest in Thailand because Thailand is a big market; in addition, it is going to join with other countries in ASEAN. In other words, Thailand market is expanding nowadays. Moreover, the cost of production in Thailand is lower than in their own countries. Also Thailand have good location. On the top of that, Thai government's policies always support investment from abroad.

3. The effective ways to promote foreign direct investment in Thailand is to focus on promoting the use of modern technology, research and development, services and public utilities in order to enhance the country's competitive advantages and sustainable development of the industry.

### คำสำคัญ

ปัจจัย ดึงดูด การลงทุนโดยตรงต่างประเทศ

### ความสำคัญของปัญหา

การลงทุนโดยตรงต่างประเทศ เป็นการเคลื่อนย้ายทุนระหว่างประเทศ ที่มีเป้าหมายหลักเพื่อเข้าควบคุมการจัดการและกำไรขององค์การธุรกิจในประเทศ ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี ได้แก่ การเข้าไปซื้อกิจการขององค์การธุรกิจที่มีอยู่เดิม การตั้งกิจการสาขาในต่างประเทศ การลงทุนร่วม และการเข้าไปตั้งองค์การธุรกิจขึ้นใหม่ในประเทศผู้รับทุน (Mottaleb Khonoker Abdul., 2007) ซึ่งการลงทุนโดยตรงต่างประเทศ มีส่วนประกอบหลายประการ แต่สิ่งที่สำคัญ คือนักลงทุนต่างประเทศมีเงินทุนมาลงทุนประกอบธุรกิจและควบคุมกิจการในประเทศผู้รับทุน (สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553) การลงทุนโดยตรงต่างประเทศ มีปัจจัยหลายอย่างที่เป็นตัวสนับสนุน เช่น การลงทุนโดยตรงของญี่ปุ่นที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา เนื่องจากประเทศไทยมีค่าจ้างแรงงานถูกกว่าเมื่อเทียบกับญี่ปุ่น ทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำกว่าลงทุนในประเทศญี่ปุ่น (Kojima, 2007) จีนเข้ามาลงทุนในประเทศไทย เพื่อแสวงหาตลาดในไทยและตลาด

อาเซียน ประเทศไทยมีแหล่งทรัพยากรและวัตถุดิบ แหล่งที่ตั้งของประเทศไทยเหมาะสม และสิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากประเทศไทยและประเทศสมาชิกอาเซียน (พิทยา สุวคันธ์, 2549) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (2555) ได้กล่าวถึงจุดแข็งของประเทศไทยไว้หลายประการ ได้แก่ การเป็นประตูสู่เอเชีย ซึ่งเป็นตลาดเศรษฐกิจที่มีการเติบโตที่ใหญ่ที่สุด นอกจากนี้ ยังสามารถติดต่อค้าขายกับประเทศจีน อินเดีย และประเทศต่างๆ ในสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) ได้อย่างสะดวก และสามารถเข้าถึงอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง เพื่อการบุกเบิกตลาดใหม่ในการสร้างศักยภาพให้กับธุรกิจ ได้ผลประโยชน์จากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ในปี พ.ศ.2558 การมีเสถียรภาพทางสังคมและการเมือง การมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี และรัฐบาลไทยมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ สำหรับประเทศไทย รัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศอย่างจริงจัง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 ผลของการดำเนินนโยบายส่งเสริมการลงทุนของรัฐบาลดังกล่าว พบว่า ในช่วงสิบปีที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 – 2555 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมีมูลค่าสูงขึ้น โดยปี พ.ศ. 2546 มีมูลค่า 248,692 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 647,974 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2555 หรือเพิ่มขึ้นมากกว่าเท่าตัว โดยส่วนใหญ่ต่างชาติเข้ามาลงทุนในกิจการผลิตผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์ขนส่ง กิจการผลิตผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า กิจการผลิตเคมีภัณฑ์ กระดาษ และพลาสติก และกิจการบริการ สำหรับนักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุนโดยตรงมากที่สุด คือญี่ปุ่น โดยในช่วงปี พ.ศ. 2546 มีเงินทุนจดทะเบียนทั้งสิ้น 12,300 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 49,100 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2555 ส่วนนักลงทุนชาติอื่นๆ มาลงทุนน้อยมาก เช่น อเมริกา ปี พ.ศ. 2546 มีทุนจดทะเบียนเพียง 3,700 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 4,500 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2555 ซึ่งเพิ่มขึ้นน้อยมาก นอกจากนี้ กิจการที่นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุน ส่วนใหญ่ยังเป็นกิจการขนาดเล็กและขนาดกลาง มีขนาดการลงทุนไม่เกิน 500 ล้านบาท ส่วนของการทำวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ยังอยู่ที่บริษัทแม่ในต่างประเทศ จึงมีประเด็นคำถามว่า มีปัจจัยอะไรบ้างที่ดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศให้เข้ามาลงทุนในประเทศไทย และแนวทางการส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศควรเป็นอย่างไร

### โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

1. ปัญหาและอุปสรรคของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยเป็นอย่างไร
2. ปัจจัยดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย มีอะไรบ้าง ทั้งปัจจัยระดับประเทศ ปัจจัยระดับจังหวัด และปัจจัยระดับบริษัท
3. แนวทางการส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยควรจะเป็นอย่างไร

### วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย 2) ศึกษาปัจจัยดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย และ 3) วิเคราะห์และเสนอแนวทางการส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนโดยตรง ต่างประเทศ ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการลงทุนโดยตรงต่างประเทศ ศึกษางานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยและประเทศอื่นๆ การประชุมวิชาการทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ เพื่อพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยในครั้งนี้ เมื่อได้กรอบแนวคิดแล้ว ผู้วิจัย ได้ ดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ในส่วนของการวิจัยเชิง ปริมาณ กลุ่มประชากร คือบริษัทที่มีต่างชาติถือหุ้น เข้ามาลงทุนโดยตรงในประเทศไทย โดยได้รับการ ส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และยื่นแบบรายงานผลการ ดำเนินงานต่อสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน จำนวน 1,020 บริษัท ขนาดของกลุ่ม ตัวอย่าง ผู้วิจัยเลือกขนาดตัวอย่าง 15 เท่าของจำนวนตัวแปร (Hair et al., 2006) ซึ่งในการศึกษา ครั้งนี้มีตัวแปร 36 ตัว จึงเลือกขนาดตัวอย่าง 540 บริษัท เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น แบบสอบถาม ประกอบด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของบริษัท ปัญหา และอุปสรรคของ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยดึงดูดการลงทุนโดยตรง จากต่างประเทศในประเทศไทย ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จาก “เห็นด้วยมากที่สุด” มีค่า เท่ากับ 5 คะแนน ถึง “เห็นด้วยน้อยที่สุด” มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน และแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของงานวิจัย ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการลงทุนโดยตรงต่างประเทศและธุรกิจระหว่างประเทศ จำนวน 5 ท่าน ประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย ผลจากการนำ คะแนนที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของ การวิจัย ได้ 0.80 แสดงว่า มีความเที่ยงตรง ข้อคำถามตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชำนิประศาสน์, 2545) หลังจากนั้นได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับบริษัท ที่มีต่างชาติถือหุ้นและได้รับการส่งเสริมการลงทุน จำนวน 30 บริษัท นำผลคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ หาความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.83 ซึ่งถือว่า เป็นค่าที่เชื่อถือได้ (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชำนิประศาสน์, 2545) การเก็บ รวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ใน การแจกแบบสอบถามให้กับบริษัทที่มีต่างชาติถือหุ้น และเข้ามาลงทุนในประเทศไทยโดยได้รับการ ส่งเสริมการลงทุน โดยมีหนังสือจากมหาวิทยาลัยฯ เป็นหนังสือนำ เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้บริษัท ตอบแบบสอบถาม และได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามตั้งแต่วันที่ 2 มกราคม ปี พ.ศ. 2557 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน ปี พ.ศ. 2557 มีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 540 บริษัท (540 คน) โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างตาม ประเภทกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุน หลังจากนั้น ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เพื่อให้ได้ แบบสอบถามครบตามจำนวนที่ต้องการ โดยมีขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 540 บริษัท ดังนี้ กิจการเกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร จำนวน 55 บริษัท กิจการเหมืองแร่ เซรามิกส์ และ โลหะขั้นมูลฐาน จำนวน 71 บริษัท กิจการผลิตผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์ขนส่ง จำนวน 59 บริษัท กิจการผลิตผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า จำนวน 148 บริษัท อุตสาหกรรม เบบ จำนวน 117 บริษัท กิจการผลิตเคมีภัณฑ์ กระดาษ และพลาสติก จำนวน 63 บริษัท และกิจการ

บริการและสาธารณูปโภค จำนวน 27 บริษัท เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสอบถามครบถ้วนแล้ว ตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูล ทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย และปัจจัยดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย

สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ผู้บริหารบริษัทต่างชาติ ซึ่งเป็นบริษัทที่มีธุรกิจระหว่างประเทศ และสนใจเข้ามาลงทุนโดยตรงในประเทศไทย โดยสัมภาษณ์แบบรายบุคคล และไปสัมภาษณ์ที่สำนักงานของผู้ให้สัมภาษณ์ ตามวัน และเวลาที่กำหนด ซึ่งผู้ถูกสัมภาษณ์ให้ข้อมูลที่ เป็นทักษะได้อย่างอิสระ และเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก เกี่ยวกับรายละเอียดของการประกอบธุรกิจ ทั้งทางด้านขนาดการลงทุน กำลังการผลิต ปริมาณการผลิต การจำหน่าย การจ้างงาน เทคโนโลยีที่ใช้ ในการผลิต การประกอบธุรกิจในต่างประเทศ และปัจจัยที่ทำให้บริษัทสนใจเข้ามาลงทุนโดยตรงใน ประเทศไทย รวม 10 ท่าน ครอบคลุมทุกประเภทกิจการที่เปิดให้มีการส่งเสริมการลงทุน ได้แก่ หมวด 1 กิจการผลิตผลิตภัณฑ์จากยางธรรมชาติ ได้แก่ ยางรถยนต์และยางเครื่องบิน หมวด 2 กิจการผลิต ผลิตภัณฑ์เซรามิกส์ ได้แก่ เครื่องสุขภัณฑ์ หมวด 3 อุตสาหกรรมเบา ได้แก่ กิจการผลิตรองเท้า หมวด 4 กิจการผลิตรถยนต์และรถจักรยานยนต์ หมวด 5 กิจการผลิตผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ หมวด 6 กิจการผลิตเซรามิกส์น้ำ และหมวด 7 กิจการรีไซเคิล

## ผลการวิจัย

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1) ปัญหาและอุปสรรคของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน มีดังนี้

1.1 ปัญหาด้านแรงงาน พบว่า บริษัทส่วนใหญ่มีปัญหาด้านแรงงานมีความชำนาญไม่พอ (ร้อยละ 28.33) รองลงมา ได้แก่ ปริมาณแรงงานไม่เพียงพอ (ร้อยละ 25.02) แรงงานที่มีฝีมือหายาก (ร้อยละ 20.92) แรงงานเรียกร้องค่าจ้างสูงเกินไป (ร้อยละ 15.18) และแรงงานมีการเข้า – ออก บ่อย (ร้อยละ 10.55) ตามลำดับ

1.2 ปัญหาด้านวัตถุดิบ บริษัทส่วนใหญ่มีปัญหาด้านคุณภาพวัตถุดิบในประเทศไทยไม่ดี (ร้อยละ 35.57) รองลงมา ได้แก่ วัตถุดิบในประเทศไทยมีปริมาณไม่เพียงพอ (ร้อยละ 31.85) ราคาวัตถุดิบในประเทศไทยแพงกว่านำเข้า (ร้อยละ 16.66) และไม่มีวัตถุดิบในประเทศไทย (ร้อยละ 15.92) ตามลำดับ

1.3 ปัญหาด้านเครื่องจักร บริษัทส่วนใหญ่มีปัญหาด้านเครื่องจักรหลักที่มีผลิตในประเทศไทยมีราคาแพง (ร้อยละ 49.62) รองลงมา ได้แก่ เครื่องจักรหลักไม่มีผลิตในประเทศไทย (ร้อยละ 32.40) ประเทศไทยไม่มีศูนย์ซ่อมเครื่องจักร (ร้อยละ 15.00) และอื่นๆ (ร้อยละ 2.98) ตามลำดับ

1.4 ปัญหาด้านโลจิสติกส์ บริษัทส่วนใหญ่มีปัญหาด้านถนนและระบบราง (ร้อยละ 44.62) รองลงมา ได้แก่ ปัญหาด้านท่าเรือ (ร้อยละ 36.66) ปัญหาด้านท่าอากาศยาน (ร้อยละ 12.03) และอื่นๆ (ร้อยละ 6.69) ตามลำดับ

1.5 ปัญหาด้านกฎ ระเบียบราชการ บริษัทส่วนใหญ่มีปัญหาด้านกฎ ระเบียบราชการที่ไม่ชัดเจน (ร้อยละ 44.25) รองลงมา ได้แก่ ปัญหาด้านกฎ ระเบียบซ้ำซ้อนต้องติดต่อหลายหน่วยงาน (ร้อยละ 40.00) และอื่นๆ (ร้อยละ 15.75) ตามลำดับ

2) ปัจจัยดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยที่สำคัญ มีดังนี้

ปัจจัยระดับประเทศ ได้แก่ ความเหมาะสมของแหล่งที่ตั้งของประเทศไทย ซึ่งเป็นศูนย์กลางการขนส่ง ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ประเทศไทยเข้าร่วมประชาคมอาเซียน ประเทศไทยมีอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลต่ำ และประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของอาเซียน ซึ่งถือว่าเป็นตลาดใหม่ที่สำคัญ

ปัจจัยระดับจังหวัด ได้แก่ การได้รับสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนมากกว่าพื้นที่อื่น นโยบายของท้องถิ่น ภูมิภคิรยาของชุมชน ปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ และการใกล้แหล่งวัตถุดิบ

ปัจจัยระดับบริษัท ได้แก่ การมีต้นทุนค่าขนส่งต่ำ การมีต้นทุนการผลิตต่ำ การมีศักยภาพในการผลิตสินค้าของบริษัท การได้รับสิทธิประโยชน์ยกเว้นอากรขาเข้าวัตถุดิบ และการมีต้นทุนการดำเนินการต่ำ

สำหรับผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารบริษัทต่างชาติรายใหญ่ ที่สนใจเข้ามาลงทุนโดยตรงในประเทศไทย พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้บริษัทสนใจเข้ามาลงทุนโดยตรงในประเทศไทย ได้แก่ การมีตลาดในประเทศไทยและตลาดอาเซียน ซึ่งเป็นตลาดที่ใหญ่และกำลังขยายตัว การมีต้นทุนการผลิตต่ำกว่าการลงทุนในประเทศตน และรัฐบาลไทยมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

3) กิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ส่วนใหญ่เป็นกิจการขนาดเล็ก มีขนาดการลงทุนไม่เกิน 50 ล้านบาท กิจการขนาดใหญ่ที่ใช้เทคโนโลยีทันสมัย และกิจการที่มีการวิจัยและพัฒนายังมีน้อย โดยส่วนใหญ่เข้ามาลงทุนในกิจการผลิตผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า (ร้อยละ 27.40) รองลงมา ได้แก่ อุตสาหกรรมเบา (ร้อยละ 21.66) เหมืองแร่ เซรามิกส์ และโลหะขั้นมูลฐาน (ร้อยละ 13.14) กิจการผลิตเคมีภัณฑ์ กระจก และพลาสติก (ร้อยละ 11.66) กิจการผลิตผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์ขนส่ง (ร้อยละ 10.92) กิจการเกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร (ร้อยละ 10.18) และกิจการบริการ (ร้อยละ 5.04) โดยเป็นโครงการใหม่ ร้อยละ 62.22 ของจำนวนโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนทั้งสิ้น ส่วนใหญ่บริษัทมีทุนจดทะเบียน 21 - 200 ล้านบาท (ร้อยละ 38.51) รองลงมา บริษัทมีทุนจดทะเบียน 201 - 500 ล้านบาท (ร้อยละ 25.37) บริษัทมีทุนจดทะเบียนมากกว่า 500 ล้านบาท (ร้อยละ 23.90) และบริษัทมีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 20 ล้านบาท (ร้อยละ 12.22) ส่วนใหญ่เป็นโครงการร่วมทุนระหว่างนักลงทุนไทยกับต่างชาติ โดยมีสัดส่วนการถือหุ้นของต่างชาติร้อยละ 21 - 50 ของทุนจดทะเบียน (ร้อยละ 46.85) รองลงมา มีสัดส่วนการถือหุ้นของต่างชาติ ร้อยละ 51 - 99 ของทุนจดทะเบียน (ร้อยละ 35.37) มีสัดส่วนการถือหุ้นของต่างชาติไม่เกินร้อยละ 20 ของทุนจดทะเบียน (ร้อยละ 10.55) และมีสัดส่วนการถือหุ้นของต่างชาติร้อยละ 100 (กิจการอุตสาหกรรมการผลิตที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ต่างชาติสามารถถือหุ้นข้างมากหรือทั้งสิ้นได้) (ร้อยละ 7.23) ตามลำดับ บริษัทส่วนใหญ่มีจำนวนการจ้างงาน 51 - 200 คน (ร้อยละ 42.77) รองลงมา มีจำนวนการจ้างงาน 201 - 500 คน (ร้อยละ 27.03) จ้างงานไม่เกิน 50 คน (ร้อยละ 18.70) และจ้างงานเกิน 500 คน (ร้อยละ 11.50) บริษัทส่วนใหญ่ตั้งสถานประกอบการอยู่ในเขต 2 (กาญจนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก พระนครศรีอยุธยา ภูเก็ต ระยอง ราชบุรี สมุทรสงคราม

สระบุรี สุพรรณบุรี และอ่างทอง) (ร้อยละ 45.55) รองลงมา ตั้งสถานประกอบการอยู่ในเขต 1 (กรุงเทพฯ นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร) (ร้อยละ 30.92) และตั้งสถานประกอบการอยู่ในเขต 3 (59 จังหวัดที่เหลือ) ตามลำดับ บริษัทส่วนใหญ่ส่งออกมากกว่า 50% (ร้อยละ 30.18) รองลงมา จำหน่ายในประเทศไทยมากกว่า 50% (ร้อยละ 29.62) จำหน่ายในประเทศไทยทั้งสิ้น (ร้อยละ 26.85) และส่งออกทั้งสิ้น (ร้อยละ 13.35) ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่ มีมูลค่าส่งออกต่อปี ไม่เกิน 1,000 ล้านบาท (ร้อยละ 50.92) รองลงมา มูลค่าส่งออก 1,000 – 5,000 ล้านบาท (ร้อยละ 35.92) มูลค่าส่งออก 5,001– 10,000 ล้านบาท (ร้อยละ 9.07) และมูลค่าส่งออกเกิน 10,000 ล้านบาท (ร้อยละ 4.09) ตามลำดับ โดยมีตลาดส่งออกที่สำคัญ คือสาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา สำหรับลูกค้าในต่างประเทศ ส่วนใหญ่เป็นตัวแทนจำหน่าย (ร้อยละ 31.29) รองลงมา ลูกค้าเป็นผู้ที่ซื้อสินค้าแล้วนำไปผลิตต่อ (ร้อยละ 26.48) ลูกค้าเป็นผู้ค้าส่ง (ร้อยละ 17.03) ลูกค้าเป็นผู้ค้าปลีก (ร้อยละ 15.00) และลูกค้าเป็นผู้บริโภค (ร้อยละ 10.20) ตามลำดับ สำหรับวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต บริษัทส่วนใหญ่ใช้วัตถุดิบนำเข้าจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 36.66) รองลงมา ใช้วัตถุดิบภายในประเทศไทยเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 33.88) ใช้วัตถุดิบภายในประเทศไทยทั้งสิ้น (ร้อยละ 15.92) และใช้วัตถุดิบนำเข้าจากต่างประเทศทั้งสิ้น (ร้อยละ 13.54) ตามลำดับ ซึ่งสาเหตุที่บริษัทนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศส่วนใหญ่ เนื่องจากวัตถุดิบนำเข้าคุณภาพดีกว่าวัตถุดิบในประเทศไทย (ร้อยละ 29.25) วัตถุดิบในประเทศไทยมีปริมาณไม่เพียงพอ (ร้อยละ 25.37) บริษัทมีข้อผูกพันต้องนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ (ร้อยละ 22.40) ไม่มีวัตถุดิบในประเทศไทย (ร้อยละ 17.40) และราคาวัตถุดิบนำเข้าถูกกว่าวัตถุดิบในประเทศไทย (ร้อยละ 5.58) ตามลำดับ

### อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับทฤษฎีการลงทุนโดยตรงต่างประเทศและผลการศึกษาที่ผ่านมา กล่าวคือดันนิง (Dunning, 1981) อธิบายว่า การที่นักลงทุนจะเลือกทำการลงทุนโดยตรง ในประเทศใดนั้น มูลเหตุหรือปัจจัยจูงใจสำคัญ คือความได้เปรียบในเรื่องแหล่งที่ตั้ง ซึ่งสามารถทำให้ต้นทุนการผลิตของนักลงทุนต่ำกว่าการลงทุนในประเทศตนเอง บัคเคิล (Buckley, 1985) อธิบายว่า ความแตกต่างของปัจจัยแหล่งที่ตั้งระหว่างประเทศผู้ลงทุนกับประเทศผู้รับการลงทุนมีผลต่อการลงทุนโดยตรงต่างประเทศ เนื่องจากแหล่งที่ตั้งที่เหมาะสมมีความสำคัญต่อการลดต้นทุนให้ต่ำสุด หรือการทำการกำไรสูงสุด ประเทศที่สามารถดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ จะต้องมีความได้เปรียบบางประการในด้านแหล่งที่ตั้ง สำหรับปัจจัยดึงดูดทางด้านตลาด ดันนิง (Dunning, 1993) อธิบายว่า แรงจูงใจหรือสาเหตุที่ทำให้บริษัทออกไปลงทุนโดยตรงต่างประเทศ นั้น เพื่อแสวงหาตลาดที่มีขนาดใหญ่ หรือมีแนวโน้มเติบโตที่สูง จักรบาตี (Chakrabarti, 2001) อธิบายว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ คือขนาดของตลาด ฮิราสึกะ (Hiratsuka, 2006) อธิบายว่า ปัจจัยดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ คือความสะดวกในการเข้าสู่ตลาดและการแสวงหาตลาด สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (2555) อธิบายว่า จุดแข็งของประเทศไทย คือประตูเอเชียที่อยู่ในตำแหน่งที่ตั้งที่สำคัญ และเป็นตลาดเศรษฐกิจที่มีการเติบโตที่ใหญ่ที่สุด รวมทั้งเป็นศูนย์กลางของ



อาเซียน ซึ่งเป็นตลาดผู้บริโภคในประเทศเองที่สำคัญ ที่มีจำนวนผู้บริโภคถึง 600 ล้านคน และเป็นปัจจัยดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

### ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยพบว่า นักลงทุนต่างชาติยังสนใจที่จะเข้ามาลงทุนโดยตรงในประเทศไทย ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยมีปัจจัยหลายด้านที่ดึงดูดนักลงทุนต่างชาติให้เข้ามาลงทุน ทั้งทางด้านแหล่งที่ตั้งของประเทศไทยที่มีความเหมาะสม เป็นศูนย์กลางของอาเซียน ซึ่งเป็นตลาดที่ใหญ่และกำลังขยายตัว การมีต้นทุนการผลิตต่ำกว่าขยายการลงทุนในประเทศตนเอง และรัฐบาลไทยมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม นักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุนโดยตรงในประเทศไทย ประสบปัญหาหลายด้าน ทั้งทางด้านแรงงาน ด้านวัตถุดิบ ด้านเครื่องจักร ด้านโลจิสติกส์ และด้านกฎ ระเบียบราชการที่ไม่ชัดเจนและซ้ำซ้อนหลายหน่วยงาน ดังนั้น เพื่อสร้างบรรยากาศการลงทุนที่ดี เพื่อให้มีปัจจัยดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมากขึ้น รัฐบาลหรือหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ ด้านแรงงาน รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาฝีมือแรงงาน การพัฒนาทักษะ เพื่อให้มีแรงงานฝีมือมากขึ้น และตรงตามความต้องการของภาคธุรกิจ เพื่อลดปัญหาด้านแรงงานมีความชำนาญไม่พอ หรือแรงงานที่มีฝีมือหายาก

ด้านวัตถุดิบ เห็นควรสนับสนุนให้มีการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพของวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต ให้มีคุณภาพดีขึ้น และตรงตามความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น เพื่อลดปัญหาด้านคุณภาพวัตถุดิบในประเทศไทยไม่ดี ทำให้ผู้ประกอบการต้องนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ

ด้านเครื่องจักร เห็นควรส่งเสริมให้มีการผลิตเครื่องจักรภายในประเทศมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องจักรหลักที่ใช้ในการผลิตในอุตสาหกรรมต่างๆ เพื่อลดปัญหาด้านเครื่องจักรหลักไม่มีผลิตในประเทศ หรือเครื่องจักรหลักมีราคาแพง ทำให้ผู้ประกอบการต้องนำเข้าเครื่องจักรหลักที่ใช้ในการผลิตจากต่างประเทศ ตลอดจนส่งเสริมให้มีศูนย์ซ่อมเครื่องจักร เพื่อลดปัญหาการที่ผู้ประกอบการต้องส่งเครื่องจักรออกไปซ่อมต่างประเทศ

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน รัฐบาลควรขยายการลงทุน หรือเร่งการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ การขยายถนน รถไฟรางคู่ ท่าเรือน้ำลึก และสนามบิน เพื่อลดปัญหาด้านโลจิสติกส์ และเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนในภูมิภาค

ด้านกฎหมาย เห็นควรให้มีการทบทวนและแก้ไขกฎหมายต่างๆ ที่ไม่ชัดเจน เพื่อให้มีความชัดเจนมากขึ้น ตลอดจนลดความซ้ำซ้อนในการติดต่อหลายหน่วยงาน เมื่อเข้ามาลงทุนในประเทศไทย

ด้านการส่งเสริมการลงทุน เห็นควรเร่งส่งเสริมและชักจูงให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อลดปัญหาด้านการขาดแคลนปริมาณแรงงาน ส่งเสริมกิจการวิจัยและพัฒนา เพื่อก่อให้เกิดการผลิตที่มีคุณภาพสูงขึ้น ทั้งการผลิตวัตถุดิบ ชิ้นส่วน และผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป และกิจการบริการ ได้แก่ กิจการขนส่งทางอากาศ กิจการสนามบินพาณิชย์ กิจการขนส่งทางเรือ กิจการขนถ่ายสินค้าสำหรับเรือเดินทะเล และกิจการรถไฟขนส่ง เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก

**บรรณานุกรม**

- พิทยา สุวคันธ์. (2549). **การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของจีนในไทยและผลกระทบต่อความสัมพันธ์ไทย – จีน**, วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ลัดดาวลัย เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชำนิประศาสน์. (2545). **ระเบียบวิธีการวิจัย**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์
- สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2553). **รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง มาตรการส่งเสริมการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. (2555). **ผลการสำรวจโครงการสำรวจความเชื่อมั่นนักลงทุนต่างชาติ ปี 2555**. สืบค้นจาก [www.boi.go.th](http://www.boi.go.th)
- Buckley P. J. and Casson. (1985). **The Economic Theory of the Multinational Enterprise**. Selected Papers, London: Macmillan
- Chakrabarti, A. (2001), **The Determinants of Foreign Direct Investments: Sensitivity Analyses of Cross-Country Regressions**. *Kyklos*.
- Dunning, John H. (1981). **International Production and the Multinational Enterprise**. London: George Allen & Unwin
- Dunning, J.H. (1993) **Multinational Enterprises and the Global Economy**. Wokingham, Addison Wesley, Publishing Company: Reading, MA.
- Hair, J., Black, W., Babin, B., Anderson, R., and Tatham, R. (2006). **Multivariate Data Analysis**. 6th ed. Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey.
- Hiratsuka D. (2006). **Vertical Intra-Regional Production Networks in East Asia: A Case Study of the Hard Disc Drive Industry**. In *East Asia's De Facto Economic integration*, edited by D. Hiratsuka. London: Palgrave Macmillan.
- Kojima K. (2007). **Kojima's Contributions to FDI Theory: Trade, Structural, Transformation, Growth, and Integration in East Asia**. Colorado State University.
- Mottaleb, Khondoker Abdul. (2007). **Determinants of Foreign Direct Investment and Its Impact on Economic Growth in Developing Countries**. MPRA.